

De titel van het boek van Lode Zielens : Moeder waarom leven wij?, heeft de mensen doorheen alle tijden sterk bezig gehouden. Steeds hebben zij gevochten om het leven, elke generatie en elke mens op zijn manier. Wij willen leven, wij dromen ervan... soms voelen we ons onmachtig of lopen rond met vragen.

Moeder waarom leven wij, is ook een vraag van ons en voor ons.

EERSTE GESPREK :

WAAROM LEVEN WIJ ?

I. TER BESPREKING.

A. Even rondkijken bij onze jongeren.

Ze waren bijeen, wel met een tiental. Het werd stilaan later en het gesprek was met het uur diepzinniger geworden. Toen kwam de vraag, misschien vrij onverwacht : „Waarvoor leeft de mens nu in feite ?”

Georgette reageerde plots : „Dat is onze schuld niet !” Tot dan toe had ze weinig gezegd, eerder dromerig het gesprek gevolgd. Ze had verkering gekend, bijna twee jaar. Een meisje op het kantoor van 'haar' jongen had hem haar 'afgenomen'. Omwille van die verkering was ze haar vroegere vriendinnen kwijtgespeeld.

Was ze misschien naar het jeugdhuis gekomen uit verveling, uit eenzaamheid, om toch iets of iemand te vinden ? Georgette is bitter : het is haar schuld niet dat ze leeft. En toch hoopt ze, zoekt ze.

Aan enkelen van die jongeren stelden we de vraag :

„Wat interesseert je in deze wereld? Wat doe je graag?
Waarom leef je?”

Jeannine : Ik wil modern zijn! Vrienden en vriendinnen hebben,
Waarom? Omdat het plezant is.

Jan : Een fijne techniek worden! Daarom volg ik nog avond-
school, ook al steekt het dikwijls tegen. Niet alleen om
later meer geld te verdienen, maar ik doe het graag. De
leraar zegt dat ik een goede kans maak als ik volhoud.

Greta : Ik verveel me dikwijls en ik ben niet graag thuis : ze
weten altijd iets dat ik niet graag doe. Hier, onder elkaar,
is het plezant. We draaien platen, of zitten gewoon te
babbelen over de school, de autobus, de nieuwe film, de
zangers... Die liedjes en die zangers... daar houd ik van.
Die hebben tenminste iets waarvoor ze leven.

Hugo : Ik ben sportman. Ik interesseer me aan de sport, maar
van de rest trek ik me weinig aan. De wereld en de men-
sen lijken me soms onnozel, een rotte boel. Waarom oor-
log in Vietnam? Wat hebben die mensen misdaan? Wij
maken soms ook ruzie, maar dat is iets anders; wij
schieten mekaar niet dood. Trouwens zoiets moet je ach-
teraf kunnen goedmaken, anders ben je geen echte sport-
man. Dat ze eerst de oorlog afschaffen en eten geven aan
de mensen die honger lijden. Als het zover is, dan wil ik
me wel iets aantrekken van onze wereld en van de mensen.

Dirk : Ik verkeer. Ik houd van mijn meisje en met haar ben ik
gelukkig, zeker als we kunnen samen zijn. Dat doet deugd,
zo weet men tenminste waarvoor men leeft.

Gilberte : Ik vind dat er veel is waaraan je je kunt interesseren,
en dat je wel iets van je leven kunt maken. Maar je moet
dat zelf kunnen doen. Dikwijls zijn de volwassenen een
hinder voor ons. Die verstaan ons niet, ook al proberen
sommigen het wel. Ze denken teveel dat wij niets kun-
nen, alleen maar omdat wij het anders willen dan zij.
Ze zouden de jeugd meer vrij moeten laten.

Een paar vragen ter bespreking :

- 1) Wat denken wij van die antwoorden, door verschillende jonge mensen gegeven? Vind je dat ze gelijk hebben? Zou jij het anders zien?
- 2) Hoe zie jij het geval van Georgette? Geloof je dat het leven voor haar nog zin heeft? Wat zou zij moeten doen? Wat zou ze kunnen doen?
- 3) Vind jij dat deze wereld en onze schepping een zin heeft? Of kunnen wij niet anders dan vragen stellen, omwille van dat vele negatieve : oorlog, armoede, ruzie, gebroken vriendschap, verveling, kritiek, misverstanden, niet zich zelf kunnen zijn, het doen alsof, ...
- 4) Waarom zouden wij leven? Heeft het leven een zin?

B. Ook eens luisteren naar hen die in onze wereld iets hebben gepresteerd.

„Volgens de leer van het Marxisme is de economische activiteit het allervoornaamste in deze wereld. Alleen deze geeft zin aan het leven van de persoon en van de gemeenschap. Al het overige recht, zedelijkheid, kunst, godsdienst, sociale verhoudingen, vloeit er uit voort.

De mens zelf heeft maar waarde, in zover hij voortbrenger is van economische goederen. Een persoonlijk levensdoel heeft hij niet. Hij is slechts arbeider, niet meer.”

(P. Broeckaert, over de Mystiek van het Communisme)

„Dit is de zin van het getuigenis van Gods Zoon : God heeft eeuwig leven gegeven in zijn Zoon. Wie de Zoon heeft, heeft het leven; wie Hem niet heeft, heeft ook het leven niet.”

(Jo.

„Want dit is de boodschap, die gij vanaf het begin hebt gehoord : dat wij elkaar moeten liefhebben... De mens zonder liefde is in het gebied van de dood... Wij moeten niet liefhebben met woorden en leuzen, maar met concrete daden. Dat is onze maatstaf

(1e brief van Jo. 3,11)

„Wie zijn leven vindt, zal het verliezen; maar wie zijn leven verliest om Mij nentwil, zal het vinden.”

(Mt

„Geen enkel mens lijdt graag. Gelijk welk lijden : het lichamelijke, maar ook : het niet gelukkig zijn, het geen voldoening krijgen voor zijn verlangens en zijn streven, het niet erkend worden naar waarde, het oud worden en het jong willen blijven. De mens vecht tegen al dat lijden.

De mens zelf is oorzaak van al dat lijden, van al de onrechtvaardigheden in deze wereld, door de daden die hij stelt. Wie goed doet, zal goed ontvangen; maar de driften in de mens sturen hem steeds naar het kwade.

Door een voortdurende meditatie en dagelijkse oefeningen van geduld en goedheid, moet de mens dat kwade leren beheersen. Zo zal hij komen tot de ware verlichting van het leven en het echte geluk.

De mensen in ons land zijn in vrede en zijn gelukkig, omdat elkeen werkelijk vrij is, elkeen oprecht zijn (boedhistische) godsdienst beleeft en ze allen denken aan het algemeen welzijn en de voorspoed van anderen.”

(Uit een toespraak van de boedhistische minister van godsdienst in Thailand, nov. 1965).

Ter bespreking :

- 1) Zou Marx gelijk hebben als hij zegt : de mens heeft geen persoonlijk doel; hij heeft maar waarde in zover hij arbeidt ? Hoe, met welke argumenten, zou jij dat onderschrijven of weerleggen ?
- 2) Als men in Thailand zegt dat allen gelukkig zijn, is dat zeker overdreven. Maar toch steekt er iets in die redenering ! Of niet ?
- 3) Liefde voor mekaar, als ons antwoord op Gods liefde voor ons, is het antwoord dat we in het Evangelie vinden. Liefde, d.w.z. vriendschap, solidariteit, sociaal dienstbetoon, ontwikkelingshulp, respect en waardering voor elkeen, dienstvaardigheid... want het zijn allemaal vormen van liefde... is dat niet een schoon droombeeld ? Gaan wij in de wereld ooit zover komen ? Wat denk jij van een christelijke levensvisie ? Kennen wij die ? Kennen de jongeren die ?

C. Nog enkele vragen voor wie ze wil beantwoorden.

- 1) Wat denken wij van uitdrukkingen als :
 - we moeten het ervan nemen terwijl we jong zijn !
 - zorg dat je een goed diploma hebt, dan ben je gerust voor later !
 - je moet mee zijn met de tijd en met de mode !
 - veel jongeren vervelen zich in hun vrije tijd en zijn in feite niet gelukkig !
 - de jeugd leeft onverschillig; ze denkt niet meer na over de ernst van het leven !
- 2) Kunnen wij samen komen tot een antwoord : „Waarom leven wij ?”

✦ II. TE LEZEN NA DE BESPREKING

De mens is een vragende mens.

„Ieder kind dat opgroeit vraagt en vraagt. Volwassen wordend blijft de mens zijn vragen stellen. Hij stuit dan op die vraag die altijd groter is dan ieder antwoord dat de mens uit zichzelf vindt : wie ben ik ? Wie is de mens ? Wat is de zin van dit leven ? Wat is de zin van deze wereld ? Wat is de zin van mijn leven... in mijn situatie. Wij stellen deze vraag in onze huizen anders dan de Germanen in hun bossen. Maar is het niet dezelfde vraag ?

...Met de volwassenheid verdwijnt de vraag niet, maar stelt zich telkens opnieuw, telkens anders ... De student in een nachtelijk gesprek ziet het vraagteken van een andere zijde dan de arbeider die in de stille koude ochtend op de bus staat te wachten. De niet-gelovige vraagt anders dan de gelovige. De man die volgens zijn geweten tracht te leven anders dan wie dit niet probeert... Maar in de grond is het hetzelfde raadsel dat altijd weer om oplossing aanklopt bij de mens.

De toekomst van de mens.

Na honderden jaren vooruitgang op allerlei gebied : wetenschap, techniek, vrije tijds mogelijkheden, rijkdom, kennis en inzicht, ... hebben in de meest ontwikkelde streken der aarde, massamoorden plaats gehad die hun gelijke in de geschiedenis niet kennen. En al vonden wij middelen om de dood op te schorten, de middelen om de dood te berokkenen hielden gelijke tred. Wij tasten buiten onze planeet met raketten, maar met andere raketten kan deze planeet zelf vernietigd worden. Onzeker is de toekomst.

Onzeker is ook mijn toekomst. Zal ik goed of slecht zijn? En mijn kinderen later? Meegesleurd in welke stroom?

...Men is niet zeker van zijn leven, niet zeker van zijn geluk, niet zeker van de zin van zijn leven.

Is dan heel de mensenhistorie, heden, verleden en toekomst, heel de opgang van het heelal, met zijn pijn, zijn angst, zijn liefde; zijn vreugde, zijn afbraak, een grap zonder zin?

... Alles wat wij in deze wereld ondervragen, geeft het antwoord niet.

De roep om het oneindige.

Onze gedeeltelijke goedheid, roept om het bestaan van het algoede. Onze kleine macht roept om de almacht. Onze menselijkheid roept om het goddelijke. Onze eindigheid tekent zich af tegen het oneindige dat zich in mijn verlangen en denken openbaart. Wil niet heel de wereld, heel ons leven zinloos zijn, een grap, dan kan het niet anders of wij moeten bekennen dat het Oneindige aanwezig is.

... Mocht dat Oneindige toch zelf spreken! Mocht het Absolute zich laten ontmoeten, zich verklaren, zich verdedigen tegen ons. Mocht het de zin laten zien van ons prachtig en terzelfdertijd smartelijk bestaan!

Een antwoord in Christus.

Er gaat een tijding door de wereld dat in Jezus van Nazaret het Oneindige zich heeft geopenbaard!

... Jezus is het antwoord. Ontstellender dan een mens had kunnen denken. De Zoon Gods zelf gaat onder in onze ellende. God zelf lijdt met ons mee in uiterste liefde.

Het is geen antwoord dat ons het laatste waarom helder maakt. Het mysterie van het bestaan wordt er niet door weggenomen. Maar wel wordt in het geloof aan Christus duidelijk gemaakt in welke richting de waarheid ligt. God laat het kwaad niet rustig toe. Het komt niet van Hem..."

(De Nieuwe Katechismus, blz. 4, 15, 22, 27)

„Weest vruchtbaar en vermenigvuldigt u : bevolkt de aarde en onderwerpt haar". (Gen. 1,28) betekent in de ogen van Cardijn dat volgens Gods oorspronkelijk en nooit prijsgegeven scheppingsplan, elke mens, wie het ook zij, rijk of arm, jong of oud, christen of niet, in zich een goddelijke roeping en zending draagt : om nl. de aarde door arbeid en cultuur op te bouwen tot een menswaardige woonplaats voor de zich vermenigvuldigende mensheid. Het profane aardse leven van de mens, zijn zorg voor vrouw en kinderen, zijn arbeid en zijn studie in dienst van de grote mensengemeenschap, bezit een godsdienstige betekenis. Alle leven is een bijdrage tot de voltooiing van de schepping."

(A. Dondeyne, over Kardinaal Cardijn)

*„Vrij-zijn” is zeker een diep verlangen in elke mens.
Wat men eronder verstaat en hoe men die vrijheid
kan bereiken zijn dus allerbelangrijkste vragen. Zoeken
we samen naar een inzicht en een oplossing?*

TWEEDE GESPREK :

VRIJ WILLEN WE ZIJN !

I. TER BESPREKING.

I. Hieronder staan een paar uitspraken over vrijheid.

Zeg je mening hierover. Wie heeft gelijk of ongelijk?
Voeg er jouw mening bij. Kan je met je groep tot een
bepaling komen : wat is vrij-zijn ?

Annie : Vrijheid is voor mij : mijn goesting mogen doen, niet gebonden zijn door reglementen, kunnen doen waar ik zin en trek in heb.

Jan : Ik doe met mijn geld, met mijn bezit, met mijn lichaam wat ik wil ; dat is voor mij vrijheid. En die gun ik iedereen.

Jos : Als ik iets móét doen, als me iets opgelegd is en als ik gecontroleerd word, dan voel ik me niet meer vrij. Ik kan het immers niet meer vrij-willig doen !

Marie-Claire : Als ik niet gelovig moest zijn, dan zou ik nogal profiteren van mijn vrijheid !

Paul : Ik voel me het meeste vrij als ik doe wat ik wil.

Els : Ik heb veel liever dat ze juist zeggen wat ik moet doen, want als ze me vrij laten, dan moet ik kiezen en dat is veel te moeilijk. Ik doe dan toch mijn goesting, al weet ik goed wat ik had moeten doen...

II. Vrijheid : goed. Maar hoe ze gebruiken ?

Ik sta voor een bloem. Ik heb veel keuzemogelijkheid : ik kan ze bewonderen, ze vertrappen, ze afsnijden om te geven aan iemand, om er een ruiker van te maken...

Ik leef ook met andere mensen. Ook tegenover hen kan ik verschillende houdingen aannemen. Ik kan ze vertrouwen schenken, verantwoordelijkheid geven, vriendschap en vergeving, of ik kan hen behandelen als slaven, ik kan ze uitbuiten, ze beliegen, verminken, doden...

Mag ik met de mensen en de dingen doen wat ik wil?
Waarom?

III. Vrijheid en gezag.

In een gemeenschap (thuis, school, groep, staat, enz.) vragen wij vrijheid voor ieder, en toch moet er ook gezag zijn. Tevens stellen wij vast dat er conflicten zijn.

Hoe zie je de ideale verhoudingen?

IV. Vrije gebondenheid : Is dat nog vrijheid?

Een mens „verpandt” zijn hart aan een bepaalde levenssituatie, een bepaalde levensgemeenschap, waartoe men zich geroepen weet, waarop men met zijn gehele wezen is afgestemd, bv. huwelijk, jeugdgroep, volksgemeenschap, klooster, Kerk, ontwikkelingshulp, enz. Die levenssituatie kiest men. Men treedt er vrij en bewust in. Daarmee aanvaardt men ook bewust en vrij-willig de verbintenissen, de verplichtingen, de beperkingen, welke daaraan verbonden zijn. Vrijheid wordt dan : kiezen wat men wil, en elke dag opnieuw willen wat men is.

Akkoord met deze opvatting?
Ben je daar ineens? Of moet dat groeien?
Hoe kunnen mensen andere mensen helpen om echt vrij te worden?

V. Nog enkele vragen voor wie ze wil beantwoorden...

1. In hoeverre staan we vrij tegenover de publiciteit? de mode? de publieke opinie?
2. Als de Kerk zegt dat het alleen om de liefde gaat, waarom legt ze dan nog wetten op?
3. Het huwelijk berust toch op een vrije keuze van twee mensen. Mogen anderen zich daartegen verzetten?
4. De Kerk schaft vele verplichtingen af. (vleesderven, vasten...) Maar komt er van de geest die eronder zat nog iets terecht?

II. TE LEZEN NA DE BESPREKING.

„Wat betekent eigenlijk „volwassen worden”?

Dacht je misschien, dat volwassen zijn betekende dat je in een soort van zevende hemel gaat leven, waar je precies kunt doen en laten, waar je zin in hebt? Had je gedacht! Denk maar aan wat die vader zei, wiens zoon wilde weten: „Wanneer ben ik oud genoeg om te doen, wat ik wil?” En de vader antwoordde: „Ik weet het niet. Zo oud is nog nooit iemand geworden.” — En zo is het wel zo ongeveer.”

(Pat Boone : „Tussen twaalf en twintig”)

„Is de mens van nature vrij? Neen, hij moet het worden. Ja hij is het wel op deze manier, dat hij op een kruispunt rechts kan gaan of links, zoals hij wil. Maar de eigenlijke vrijheid, de geestelijke, moet veroverd worden. En ze kost een taaie, uiterst moeizame strijd. Het is merkwaardig: als men de mensen die zo hard over vrijheid schreeuwen, eens goed aankijkt, dan merkt men vaak dat zij van het eigenlijke vrij zijn bitter weinig weten.

Maar hoe komt men tot de vrijheid? Drie wegen leiden erheen: inzicht, tucht en gemeenschap.”

(R. Guardini : „Brieven over levensvorming”)

„Een vierde bouwstof van ons bestaan vormt het feit dat de mens ook meer dan zijn lichaam is. Een dier heeft snuffelend en kijkend wel weet van dingen en wezens, maar komt nooit tot zichzelf. Daarom overziet het zijn bestaan niet. Zijn reacties worden bepaald door prikkels en signalen, zonder vrijheid.

Ook wij leven op zintuig-indrukken en prikkels, maar er is een helderheid in ons die alles bewust overziet en bedenkt. Dat is het onherleidbare mysterie van ons „ik”. Daar zijn we ook verantwoordelijk: niet meer puur overgeleverd aan prikkels en signalen, zoals het dier, maar met een zekere vrijheid. Wij kunnen met een groeiende vrijheid kiezen wat goed is.”

(De Nieuwe Katechismus)

„Sommige mensen verstaan de kunst der gastvrijheid, alsof het hun is aangeboren. Anderen hebben er de grootste moeite mee. Als je werkelijk gastvrij wilt zijn, moet je je gasten een gevoel van behagelijkheid, van thuis-zijn, van zichzelf-zijn, van vrijheid geven. Het aanbieden van onderdak, voedsel en comfort is niet voldoende. Omgekeerd is het zelfs zo, dat men zich zeer gastvrij voelt opgenomen bij mensen, die maar een minimum aan comfort te bieden hebben, maar die je helemaal het gevoel geven welkom en thuis te zijn.

Er is een merkwaardige spanning en een merkwaardig evenwicht tussen die twee noodzakelijke voorwaarden voor elke gastvrijheid: dat men tegelijk iemand te gast wil hebben en toch iemand helemaal vrij laat.

Van de ene kant is er een naar-zich-toehalen: kom maar bij mij, hier is alles wat je nodig hebt, doe maar net of je thuis bent: een vérgaand aanbod dus.

Van de andere kant is er dat helemaal-vrijheid-geven: de gasten niet controleren, geen andere eisen aan hen stellen dan hoogstens de eisen van de huiselijke orde of van een ander algemeen belang.

Typisch is, dat deze twee noodzakelijke voorwaarden alleen maar in het Nederlandse woord terug te vinden zijn, voor zover ik weet. De Duitsers hebben „Gastfreundschaft“, dat is ook erg mooi, maar toch niet zo duidelijk. In het Engels, Frans, Italiaans en vele andere talen gebruikt men een heel ander woord. Het woord „vrij“ vind ik alleen in het Nederlandse woord.”

(Gespreksbijeenkomsten met achttienjarigen)

„Uiteindelijk sta je met de keuze van je geloof eigenlijk heel alleen, heel eenzaam. Je bent ervoor verantwoordelijk of je ja of nee zegt, en je bent er ook voor verantwoordelijk of je eerlijk kiest of dat je denkt: het kan me allemaal niet schelen. Het geheim achter de dingen, datgene wat groter is dan de mens zelf, het is veel te belangrijk om je met een „phuff“ ervan af te maken. God spreekt door duizenden tekenen tot ons, mensen. Wij zijn ervoor verantwoordelijk (niet onze ouders, niet de onderpastoor, maar wijzelf) hoe wij Zijn tekenen, Zijn roep beantwoorden.

Het is daarom goed, ons er samen op te bezinnen wat het betekent, een goed mens te zijn. Wat het betekent, een mens te zijn, die gelooft dat Jezus van Nazaret degene is, die ons als mens heeft laten zien hoe God is. Die ons heeft voorgedaan hoe wij moeten leven met zoveel wonderen en raadsels om ons heen”

(Gespreksbijeenkomsten met achttienjarigen)

Gespreksjaar

Farde A

03

Meer dan vorige generaties komen wij in contact met niet-gelovigen of anders-gelovigen. Daardoor rijst onvermijdelijk de vraag naar de betekenis van ons geloven.

Door een open uitwisseling van onze inzichten willen we elkaar helpen tot meer klaarheid te komen.

DERDE GESPREK :

GELOVEN :

VERANDERT DAT IETS AAN JE LEVEN ?

I. TER BESPREKING.

A. Luisteren naar wat „men” denkt en zegt over God.

1. *Jongeren zeggen hun mening.*

- Hoe kan ik in God geloven ? Ik heb nog niets anders dan miserie gezien in de wereld.
- Geloven in God maakt je niet gelukkiger. Bovendien is het een beknotting van de vrijheid : wie niet gelooft mag veel meer !
- Vroeger toen de mens machteloos stond tegenover de natuur moest men wel een beroep doen op God. Als er nu een dijk doorbreekt, benoemt men een commissie van deskundigen, maar van God wordt niet meer gesproken. Wij kunnen het stellen zonder God.
- Het leven zelf spreekt van God. Er zijn ogenblikken van intens geluk en soms van verdriet of spijt die mij doen aanvoelen dat er „iets” of beter „iemand” moet zijn die heel mijn leven draagt. Je kunt het niet indenken dat er „niets” zou achterstaan, dan zou alles zinloos worden.

2. *Wat denkers uit onze tijd zeggen.*

„Ik smeekte, ik vocht om een teken, ik zond boodschappen naar de hemel, maar er kwam geen antwoord. De hemel weet niet eens wie ik ben. Op dat ogenblik vroeg ik mij af wat ik in Gods oog wel

zou zijn. Ik ken nu het antwoord : niets ! God ziet mij niet en God kent mij niet. Ziet gij die lege ruimte aan ons hoofdeinde ? Die leegte is God."

(Jean-Paul Sartre, Le diable et le bon Dieu).

God sterft niet op de dag dat we niet meer in een persoonlijke godheid geloven, maar wij sterven op de dag dat het leven voor ons niet meer doorstraald wordt door de schittering van het steeds opnieuw geschonken wonder, vanuit bronnen die ieder verstand te boven gaan."

(Dag Hammarskjöld, Merkstenen, blz. 70)

Vragen ter bespreking :

- 1) Heb jij zelf al dergelijke uitspraken gehoord of gelezen ? Welke ?
- 2) Hoe zou jij antwoorden op deze gezegden ?

B. Bidden is een probleem geworden.

Bidden is niet een typisch christelijke aangelegenheid. Het is een algemeen menselijk verschijnsel ook bij niet-christelijke godsdiensten. Sinds onze technische beschaving steeds meer de overtuiging krijgt dat de mens zelf alles kan, schijnt men geen belangstelling meer te hebben voor het gebed. Vele jonge mensen voelen zich niet meer thuis in de gebruikelijke vormen van gebed.

Vragen ter bespreking :

- 1) Veronderstelt het geloven in God ook dat wij bidden tot God ?
- 2) Hoe zie je het gebed in het leven van jonge mensen ?
- 3) Heeft het zin dat gelovige mensen samenkomen om te bidden, b.v. voor de zondagviering ?

C. Bijkomende reeks vragen naar keuze.

1. Wat denken wij vandaag over de klassieke uitspraken over het gebed :
 - bidden is zijn hart verheffen tot God ;
 - bidden is zich vrijmaken voor God ;
 - bidden is zich losmaken van het dagelijks leven om plaats te maken voor God ?
2. Hangen gebed en inzet samen ? Kan werken bidden zijn ? moet de mens zich op bepaalde tijden uitdrukkelijk tot God richten ?

II. TE LEZEN NA DE BESPREKING.

„Hoe zou je het vermogen om te horen kunnen behouden als je nooit wil luisteren : dat God tijd heeft met je, vind je vast even vanzelfsprekend als het feit dat jij geen tijd kunt vinden voor God.”

(Dag Hammarskjöld, Merkstenen, blz. 27)

„Je kunt niet spreken over God, alleen tot God.”

(Martin Buber)

„Als God werkelijkheid is, dan doet ge er niet goed aan Hem weg te cijferen... Maar er is meer. Het leven met God doet ons anders in de wereld staan : sterker en meer objectief gesitueerd ; het plaatst ons leven tegen een achtergrond. Voor een gehuwde vrouw is het lesgeven niet anders dan voor een ongehuwde vrouw, maar toch zal zij het voor een stuk of zelfs radicaal anders beleven, nl. mede vanuit de verbondenheid met haar man. Zo is de aardse gegevenheid niet anders voor een gelovige dan voor een ongelovige. Maar voor de gelovige is God de stille aanwezige, die ongezien meegaat, en af en toe herkend wordt, o.m. in het breken van het brood.”

(J. Yperman : God is anders dan wij hem voorstellen)

„Wij menen eerlijk dat de geloofscrisis van heden een groeicrisis is. De filosoof Hegel zei al : de dood van de abstracte God is noodzakelijk opdat de concrete kan leven ! Het is deze ontwikkeling welke in onze dagen

volop aan gang is. Zij deed een Frits Leist schrijven : „De wereld van onze tijd mist zozeer de nabijheid van God, dat het spreken over Hem, eerst na lang over Hem te hebben gezwegen, opnieuw geloofwaardig kan worden”. Dit zwijgen kan op een gegeven moment de opdracht worden zelfs voor de verkondiger, die nu immers meer en meer de kans loopt dat de God die hij predikt louter abstract wordt begrepen. De vindplaats van de werkelijke God ligt in het concreet-nabije, in dingen, planten, dieren en mensen. Indien wij ons aan dit alles eerbiedig toevertrouwen, ontwaakt in ons het vermoeden dat alles bezielde wordt door een geheim. Geloofsverkondiging is dan dit : het geheim een naam geven, de naam van God.”

(Aalmoezenier Groenendijk in G3 sept. 1959)

„De God van de christenen is niet ver weg. Hij is bij de dingen betrokken ; Hij is daarbinnenin werkzaam. Wanneer Jezus Christus iets te betekenen heeft, dan betekent Hij dat God bij deze wereld hoort.

Laten we dus niet uitgaan van een hemels Wezen, wiens bestaan velen juist betwijfelen. Laten we uitgaan van wat werkelijk het meest reëel is voor de mens in het leven van elke dag — en God daar vinden.

Wat is voor u het meest reëel ?

De Liefde ?

In Christus zien we de liefde aan het werk, op een manier die de wereld nooit eerder en nooit later te zien heeft gekregen.

Daarom ziet het nieuw testament God in Hem aan het werk want God is liefde.”

(Robinson : eerlijk voor God)

„Ik heb God nooit begrepen, maar een God die zich laat begrijpen, is geen God. Hij is het ook niet als Hij mijn gebed precies verhoort. En ik heb begrepen : de grootheid van het gebed berust hierop dat wij niet met een sjofel handeltje te doen hebben. Ik ging vermoeden dat leren bidden bestaat in leren zwijgen en dat de echte liefde pas daar begint, waar wij niet op geschenken uit zijn.”

(Saint Exupéry : Stad in de woestijn)

„God is niet een projectie „daarbuiten”, een Ander achter de wolken, van wiens bestaan we ons moeten overtuigen, maar Hij is de Grond van ons eigenlijk bestaan. De naam van deze oneindige en onuitputtelijke diepte en de grond van ons bestaan is God. Die diepte is het wat het woord „God” betekent.

En wanneer dat woord niet veel betekenis meer voor u heeft, vertaal het dan en spreek over de diepte van uw leven, over de bron van uw bestaan, over hetgeen waar het u uiteindelijk om gaat, over wat u onvoorwaardelijk au serieux neemt.

Misschien moet u om dit te kunnen doen, al het traditionele dat u over God geleerd hebt, misschien zelfs dat woord „God” vergeten. Want wanneer u weet, dat God diepte betekent, weet u veel over Hem. U kunt uzelf dan geen atheïst of ongelovige noemen ; je kunt immers niet zeggen of denken : „het leven heeft geen diepte”. Hij die weet heeft van diepte, heeft weet van God.”

(Paul Tillich)

*Je bent het antwoord niet
op onze vragen God
Jij bent geen troost
als wij niet verder kunnen
en aan de grenzen raken
van ons bestaan.
Jij bent geen toevlucht
voor onze onwetendheid
jij vult de gaten niet
jij bent geen weg
naar welk geluk dan ook
geen bron van welvaart.
Jij bent geen wet
en geen beginsel God
jij stelt geen eisen
en je weet niet alles
je bent niet blank
niet onbesproken
je bent een ander
zonder veel verweer.
Je laat maar komen
en je laat maar leven
je bent niet hier
niet daar niet overal
je bent niet alles God
jij zegt zo weinig.*

(H. Oosterhuis : Bid om vrede)

Uitg. Amboboeken — Utrecht — Westland Merksem.

Bidden is naïef en eentonig.

Dingen zeggen die men niet verantwoord kan.

Vragen om iets of iemand die er niet is ;

het onmogelijke weten en niet weten.

Bidden moet nooit, en kan niet overal en altijd ;

wel soms, een paar woorden lang.

Woorden vinden die groter en ouder zijn dan wij-nu.

Nieuwe woorden zoeken.

Dat vluchtige riskante woordje god

geloofwaardig maken ;

er een naam van maken die van kracht is,

als een vriendennaam.

Iemand van u heeft een vriend.

Midden in de nacht gaat hij naar hem toe

en zegt : vriend, leen me drie broden.

Mensen bidden tot elkaar.

Een manier van leven, denk ik, van wachten,

openhouden, niet hebben, liefhebben, is bidden.

(H. Oosterhuis : Bid om vrede)

Uitg. Amboboeken — Utrecht — Westland Merksem.

GESPREKSJAAR

Aan allen die in dit Gespreksjaar eerlijk willen zoeken naar geloofsverdieping door in echtheid samen te spreken.

Goede vrienden,

We zijn dan zover : het grote gesprek dat duizenden in ons bisdom zal samenbrengen is begonnen. Wat totnogtoe als voorbereiding werd verwezenlijkt moet nu door u voltooid worden. Het is in uwe handen.

U komt samen om te spreken over vragen die uw diepste leven raken, met de bedoeling er in het licht van het geloof wat helderheid en een beetje inzicht in te vinden.

Het licht zal komen van de Geest die midden u zal zijn, langs het Woord van Christus en het woord van allen die met u spreken. Spreken over vragen van geloof en leven is iets anders dan daarover een boek of een artikel lezen. Het gesprek verloopt langzamer, het is een samen zoeken en mekaar helpen, maar het werkt wellicht dieper en echter. Het dwingt ons eerlijk te zijn en bij het leven te blijven. Ook al ondervinden wij, misschien voor de eerste maal, hoe moeilijk wij over het geloof kunnen spreken, toch is dat stamelen van ons soms belangrijk voor het ganse leven.

Mogen uit uw eerlijk gesprek vriendschap en verdiept geloof groeien, maar ook de ontdekking van een nieuwe verantwoordelijkheid, van een levende Kerk en van een open dialoog binnen het Godsvolk. Het verslag van uw besprekingen interesseert ons ten zeerste : zend het ons trouw op.

Laat ons samen geloven in het gesprek, dan wordt het voor ons allen een bron van vreugde en van modern Kerk-beleven.

Dat is onze vurige wens voor u allen.

Uw bisschop en uw pastorale raad.

Een bestaande gespreksgroep

Zo wij deelnemen aan het „Gespreksjaar” met een groep die voordien reeds gevormd was (leden van een jeugdbeweging, K.W.B-groepen, jongerengemeenschap, gezinsgroepen, enz.), dan stelt de start van deze gesprekken voor ons minder problemen. Immers, wij zijn eraan gewend met elkaar te praten, te discussiëren, onze opvattingen te toetsen aan de mening van anderen en samen tot een besluit te komen dat realiseerbaar is. Of, indien onze georganiseerde groep totnogtoe samen was in de ontspanning, hebben we nu de kans gehad elkaar te leren kennen op het recreatieve plan. Het gesprek zal een nieuwe ervaring en rijkdom worden.

Een nieuwe gespreksgroep

Zo wij lid zijn van een gespreksgroep die speciaal gevormd wordt bij gelegenheid van dit gespreksjaar, dan is het goed wat volgt eens met aandacht te lezen. Het kan ons allen alleen maar helpen bij het voeren van een efficiënt gesprek.

De gespreksleider

Om tot een gesprek te komen waarin ieder van ons de kans heeft even sterk betrokken te zijn en zijn mening uit te drukken, is het goed het aantal gesprekspartners te beperken van 8 tot maximum 12 personen, waarvan één de leiding van het gesprek op zich neemt. Deze „gespreksleider” (gespreksleidster) kan op voorhand aangeduid zijn door het plaatselijk comité voor het gespreksjaar. Indien niet, zullen we op de eerste bijeenkomst van onze nieuwe groep samen zoeken wie van ons best die taak op zich neemt.

Gesprekspartners kennen

En nu kunnen wij starten. Het is belangrijk dat we al onze gesprekspartners van bij het begin goed kennen. Het zal ons helpen elkaar beter te begrijpen omdat we stilaan meer en meer de achtergrond leren kennen van waaruit deze persoon spreekt. We stellen ons dus aan elkaar voor en vertellen eenvoudig wie we zijn. Met een beetje durf, openheid en eenvoud breken we vlug het ijs en worden we weldra vrienden.

Een verslaggever

Nu we elkaars bekwaamheid en talent een beetje kennen, zal het niet moeilijk zijn een verslaggever aan te duiden. Deze persoon zal tijdens het gesprek goed nota nemen om zo vlug mogelijk na de vergadering een trouw verslag op te maken dat aan elk lid van de groep bezorgd wordt. Het is misschien goed samen even af te spreken in welke zin dit verslag best opgesteld wordt.

Starten

En dan zijn we klaar om een eerste gesprek aan te vatten, of liever, we zullen er spontaan reeds mee begonnen zijn want ieder van onze groep heeft de tekst van het gesprek op voorhand door-gemaakt en een beetje voorbereid.

Als de vergadering begint weten we allen zeer goed waarover het zal gaan. Wellicht is dit een beetje moeilijker de eerste maal omdat ons gesprek nog niet spontaan zal groeien. Hierom houden we het op de eerste bijeenkomst misschien alleen bij een kennis-making?

Samen spreken

En als we na een uurtje (of is het gesprek zo boeiend geworden dat we het op één uurtje niet meer klaar krijgen?), heel het gesprek hebben doorworsteld, dan herhaalt de gespreksleider nog even de aandachtspunten van die avond, eventueel de besluiten of de vragen die onbeantwoord bleven. De verslaggever vergeet vooral dit laatste niet goed te noteren.

Vooraleer we naar huis gaan, ontdekken we misschien samen dat het goed zou zijn nog even te bidden. Daarna spreken we nog even af wie onze afwezige gesprekspartners op de hoogte zal brengen tegen de volgende vergadering, die we allen noteren in ons agenda.

Dit alles herhalen we ongeveer vier maal, want in het onderwerp dat onze groep gekozen heeft, worden vier gesprekken voorzien. Aan dit voorstel proberen we ons dan ook te houden. Bij de laatste samenkomst zal de verslaggever een volledig overzicht geven van de verschillende gesprekken betreffende deelname, besproken punten, wensen, open vragen, besluiten.

Na dit vierde gesprek volgt nog een vijfde dat voor alle gespreksgroepen — om het even welk onderwerp zij gekozen hebben — hetzelfde is. In dit gesprek wordt naar concrete wensen en voorstellen gevraagd voor de pastorale leiding in ons bisdom.

Even samenvatten nog :

- Onze gespreksgroep telt 8 tot 12 leden
heeft een eigen gespreksleider
en een verslaggever.
- Ieder lid van de groep bereidt het gesprek thuis voor.
- We zorgen ervoor dat iedereen aan het woord komt en akkoord is met wat op het verslag komt.
- We vergeten niet de afwezigen te bezoeken,
- en klaar te formuleren welke de belangrijkste punten zijn uit ons gesprek, onze wensen, open vragen, besluiten.

Lees deze enkele gedachten persoonlijk vóór het eerste gesprek. Ze zullen het helpen vruchtbaar maken.
Lees ook even de tekst samen, bij het eerste gesprek, na de kennismaking.

1. Wat spreken niet is :

- altijd zelf het woord voeren,
- zoeken om kost wat kost gelijk te halen,
- kwaad spreken,
- altijd maar zwijgen !

En wat we niet mogen verwachten van onze gesprekken tijdens het gespreksjaar :

- dat zij een aangenaam tijdverdrijf zijn,
- dat zij al onze vragen zullen oplossen alsof er een pasklaar antwoord is op ieder van onze moeilijkheden,
- dat wij het alleen zijn die over zulke moeilijke dingen zitten te spreken,
- dat wij samen nieuwe theorieën moeten uitvinden.

2. Uw eigen mening :

- is belangrijk. Heb er een, maar dring haar niet aan de anderen op,
- louter uw overtuiging door bezinning,
- en geef aan de anderen het beste dat u hebt,
- zeg klaar uw mening, zonder moeilijke woorden,
- en zonder een minuut nadien opnieuw het woord te nemen.
- uw eigen mening kan je liefst heel bondig zeggen, dan krijgen de anderen ook de kans.

En die van de anderen :

- eerbiedig in de anderen hun eerlijke overtuiging,
- tracht hen op de eerste plaats goed te begrijpen,

- luister daarom naar hen om hen te verstaan, en niet om hen te kunnen tegenspreken,
- weet dat u meer van hen kan leren dan u hebt vermoed,
- val niemand persoonlijk aan, vaag voor de eigen deur, en maak geen verdachte toespelingen.

3. Om samen te spreken :

- dit is : met de hulp van de gespreksleider die het woord verleent aan wie het vraagt,
- van mens tot mens spreken,
- om elkaar te verrijken,
- en tot enkele lichtpunten en een paar concrete besluiten te komen.

Enkele voorwaarden die moeten vervuld worden :

- we moeten in het gesprek geloven,
- en geloven in de groep die samen komt, in ieders goede wil,
- samen willen luisteren naar wat de Geest doorheen ons spreken wil zeggen,
- vol eerbied en geduldig naar iedereen luisterend,
- eenvoudig en zonder menselijk opzicht,
- als broeders en zusters die elkaar willen helpen geloven,
- in een sterk verlangen naar waarachtigheid.

- Het verslag is niet alleen de zaak van de verslaggever, maar een opdracht voor gans onze groep.
- Na elk gesprek zal een kort en bondig verslag opgemaakt worden, waarin vooral de besluiten, wensen, voorstellen of hangende vragen genoteerd worden.
- Bij het begin van het tweede en de volgende gesprekken wordt het verslag van vorige maal voorgelezen. Indien nodig wordt dit aangevuld of verbeterd.
- Na het vierde gesprek wordt een algemeen verslag opgemaakt : een samenvatting van alle vorige verslagen. Dit werkstuk is van het grootste belang : het aandeel van onze groep bij het grote gesprek dat op decanaal en diocesaan vlak wordt voortgezet.
- Voor het vijfde en laatste gesprek wordt een gans afzonderlijk verslag opgemaakt, volgens de vragen die in de handleiding voor dit gesprek zijn vermeld.
- Onze groep zendt dus **twee** verslagen in : één onmiddellijk na het vierde gesprek, en één na het vijfde gesprek. Eén exemplaar wordt gestuurd aan Z.E.H. Deken, en één exemplaar aan het secretariaat van het Gespreksjaar. Deze verslagen zullen opgenomen worden in een algemeen rapport én voor het decanaat, én voor het ganse bisdom.

Aan elke ingeschreven groep werd een model van verslag gestuurd. Indien dit model zou verloren gegaan zijn, kunt u een ander exemplaar aanvragen op het secretariaat.

NAAR EEN ECHTE DIALOOG.

„Omdat de Kerk tot taak heeft in gesprek te komen met de menselijke gemeenschap temidden waarvan zij leeft, zijn het allereerst de bisschoppen die naar de mensen moeten gaan om in gesprek met hen te komen en dit gesprek op gang te brengen”.

uit het Conciliedecreet over het herderlijk ambt van de bisschoppen nr. 13

Een kleine inleiding

Graag hadden wij, als inrichters van het „Gespreksjaar”, en dit zijn de Bisschop en de Pastorale Raad, even met u gesproken. Na de eerste vier gesprekken rond het door u gekozen thema, nodigen wij u ertoe uit nog een laatste maal met uw gespreksgroep samen te komen om even met ons te spreken en ons te helpen. De dialoog zal, voorlopig nog, schriftelijk moeten gebeuren : langs het verslag van uw gesprek.

Hetzij in parochiële groepen, hetzij in reeds bestaande groepen of in uw beweging hebt u, met zovele duizenden, elkaar willen helpen om rond enkele vragen die de kern van ons geloof raken, tot wat meer inzicht te komen. Er zullen nog vele vragen in uw hoofd blijven, wij zijn er zeker van, misschien was het gesprek soms te moeilijk of was de duisternis groter dan het licht : het zal ons in ieder geval geleerd hebben dat de vragen die wij ons stellen zeer diep liggen, dat stilaan uit het evangelie en uit ons kerkelijk denken heel wat licht komt, en dat wij elkaar broodnodig hebben om samen meer gelovig te worden, om zelf beter te geloven en anderen hierbij te helpen.

En nu is onze vraag de volgende : uit hetgeen zo langzaam midden uw gespreksgroep is gegroeid, mag daaruit ook niet tussen alle gespreksgroepen en alle mensen van ons bisdom iets nieuws groeien : een zin van solidariteit en medeverantwoordelijkheid, een diocesane geest die geen gevoeligheid of blinde gehoorzaamheid is, maar een zich samen verantwoordelijk voelen voor de groei van de Kerk, d.i. van het plan van God met de mensen, in ons bisdom ?

Wel, het gesprek dat wij u nu voorstellen, is daarvan reeds een eerste uiting. Pak het aan, met veel vertrouwen, en zeg ons uw mening.

Gesprek

1. U hebt, na vorige vergadering, een verslag gemaakt over uw eerste vier gesprekken. Graag hadden wij uw indruk, als groep, over deze vier gesprekken : niet over de inhoud, maar over het gesprek zelf.

Onze vraag is deze : Welk zijn, volgens u, de voordelen van zulk gesprek over het geloof ? Welke moeilijkheden hebt u vooral ontmoet ? Hebt u bepaalde interessante ervaringen in de groep meegemaakt ? Welke ? Hebben de gesprekken u geholpen :

- om een vraag die bij u leefde voortaan juister te stellen ?
- om licht te vinden voor bepaalde vragen ?
- om beter uw christen-zijn te begrijpen ?
- om meer vanuit het evangelie te leren leven ?
- om ook uw verantwoordelijkheid voor anderen te ontdekken ?

Wat dunkt u ? Schrijf heel eerlijk wanneer uw ja, of een of ander punt slechts voor enkelen van de groep geldt.

Besteed aan deze vraag niet te veel tijd : na de vorige gesprekken moet dit alles u wel duidelijk voor de geest staan.

2. Sommigen zeggen dat wat voor hen het voornaamste is in de teksten van het Concilie, de ontdekking is dat de wereld er niet is voor de Kerk, maar de Kerk voor de wereld. Het Godsvolk wordt in het Concilie op de eerste plaats als een dienend volk gezien.

Een gevolg van deze visie is onze verantwoordelijkheid als gedoopte... onze medeverantwoordelijkheid in de Kerk. De Kerk is ónze zaak. Vroeger zou men gezegd hebben : is óók onze zaak. Nu is het kortweg : ze is onze zaak ! en dat geldt voor ieder gedoopte.

Deze missionaire geest van ieder van ons, van iedere familie, van een parochie als geheel, van een beweging, ja van gans

„Het apostolaat in het sociale milieu, waarmee bedoeld is het streven, de mentaliteit en zeden, wetten en structuren van het milieu waarin iemand leeft van een christelijke geest te doordringen, is zulk een typisch eigen taak van de leken, dat het door anderen nooit doeltreffend kan worden verwezenlijkt... Daar zijn zij degenen die meer dan anderen geschikt zijn om bij arbeid, of beroep, of studie, in het milieu van de buurt, of in de vrije tijd of samenleving hun medebroeders te helpen.”

(Id., nr. 13)

„Een onmetelijk gebied voor apostolaat ligt er open op het nationale en internationale vlak...”

(Id., nr. 14)

„De leken hebben het recht verenigingen op te richten en te besturen en er lid van te zijn met inachtneming van de juiste kerkelijke gezagsverhouding. Een versnippering van krachten dient echter te worden vermeden...”

(Id., nr. 19)

„Wederkerige achting tussen alle vormen van apostolaat in de Kerk en een juiste coördinatie met behoud van de eigen aard van ieder is nodig om de geest van eenheid te bevorderen, opdat in alle apostolaat van de Kerk de broederlijke liefde blijke en ieder op eigen terrein blijft en verderfelijke rivaliteit trachte te vermijden.”

(Id., nr. 23)

„Het behoort tot de taak van de hiërarchie het lekenapostolaat te bevorderen, beginselen vast te stellen en geestelijke steun te verlenen, ...”

(Id., nr. 24)

„Bisschoppen, parochieherders en andere priesters, regulieren zowel als seculieren, moeten voor ogen houden dat het recht en de plicht apostolaat te beoefenen gemeengoed is van alle gelovigen of ze nu geestelijken zijn of leken, en dat bij de uitbouw van de Kerk de leken hun eigen rol hebben. Daarom moeten ze broederlijk in en voor de Kerk met de leken samenwerken...”

(Id., nr. 25)

„Waar mogelijk dienen er in de diocesen raden te zijn die het apostolische werk van de Kerk hetzij op terrein van verkondiging en heiliging, hetzij op caritatief, sociaal of ander terrein steun verlenen in juiste samenwerking van priesters en religieuzen met de leken. Deze raden zullen de onderlinge coördinatie van de verschillende organisaties en instellingen van de leken ten goede kunnen komen, zonder dat iedere eigen aard en autonomie daaronder lijdt. Als het kan is het goed dat er ook parochieel of interparochieel, interdiocesaan, alsook op nationaal en internationaal vlak dergelijke raden zijn.”

(Id., nr. 26)

„Gemeenschappelijke menselijke waarden vragen niet zelden van christenen, dat ze samenwerken met hen die niet het christendom maar wel deze waarden erkennen.”

(Id., nr. 27)

„Een bisdom is een deel van het Godsvolk, dat toevertrouwd is aan de herderlijke zorg van een bisschop en van diens priesterlijke medewerkers. In gemeenschap met zijn herder, die het bisdom door evangelieverkondiging en door viering van de eucharistie in de Heilige Geest samenbrengt, vormt het een plaatselijke Kerk waarin de ene heilige, katholieke en apostolische Kerk waarlijk aanwezig is en zich uitwerkt.”

(Decreet over het herderlijk ambt van de bisschoppen, nr. 11)

„Het is zeer wenselijk dat in ieder bisdom een aparte pastorale raad gevormd gaat worden, waarvan de diocesane bisschop zelf de voorzitter is en waartoe speciaal gekozen geestelijken, religieuzen en leken zullen moeten behoren. Tot de bevoegdheid van deze raad zal moeten gerekend worden het instellen van een onderzoek over alles wat tot de pastorale activiteit behoort, het vormen van een mening daarover en het trekken van praktische conclusies daaruit.

(Id., nr. 27)

* * *

Sommige figuren drukken hun stempel op de wereld-geschiedenis. Men hoeft helemaal niet gelovig te zijn om in te zien dat Jezus van Nazaret een invloed had die nog steeds levend is. Maar wie gelovig is ziet deze invloed nog groter...

VIERDE GESPREK :

WAAROM CHRISTEN ?

I. TER BESPREKING.

A. Zo zien Hem deze mensen

1. *Hubert Lampo, vrijzinnig :*

„Ik zal niet komen aandraven met de doodoener dat Jezus de eerste socialist was. Maar ik geloof wel in een man met een fenomenale présence (= iemand die een overweldigende indruk maakt ; n.v.d.r.), wiens invloed ook na zijn dood zo sterk heeft nagewerkt dat de hele wereld rond de Middellandse Zee en later de rest van de bekende wereld er wezenlijk werd door veranderd.

De wereld van nu zou er beslist anders uitzien indien Jezus van Nazaret niet had geleefd. Ik ben ervan overtuigd dat wij allen getekend zijn door het christendom, ook de ongelovige ; en dat onze moraal eveneens de diepe sporen draagt van de leer van Jezus van Nazaret lijkt mij onaanvechtbaar. Je kan die figuur — én de Bergrede — niet meer uit onze cultuur wegdenken. Al de vorige geslachten hebben getracht ernaar te leven, en dat doen wij thans nog, gelovig of ongelovig”.

(uit een interview met M. Rosseels, in „De Standaard” van 8 maart 1967).

2. *Johan Daisne, die zich „vrijgelovig” noemt :*

Vraag : „Hoe ziet u de historische Jezus die de Christus wordt genoemd ?”

Antwoord : „Daar zou ik mij niet durven over uitspreken. Voor mij, als „maar” vrijgelovige, was Jezus een mens ; maar dan een uitzonderlijk, een merkwaardig mens, een primus inter pares (= iemand die meer is dan zijn medemensen ; n.v.d.r.). Dat is voor mij voldoende om hem „zoon van God” te mogen heten ; wij zijn allen kinderen Gods. Aangezien Jezus op zulk een voorbeeldige wijze kind — of zoon — van God is geweest, in zijn grote eenvoud zulke grote dingen heeft gezegd, wil ik hem graag beschouwen als een „openbaring van God”.

Ik kan niet over de Christusfiguur lezen zonder dat het mij ontroert en aangrijpt; ook vader koesterde eerbied voor Jezus, en tot aan zijn dood heeft in zijn studeerkamer een mooie tekening van een Christushoofd gehangen”.

(uit een interview met M. Rosseels, in „De Standaard” van 17 april 1967)

3. *Dag Hammerskjöld († 1961), voorganger van Oe Thant in de UNO, heeft volgende bedenkingen wanneer hij het verhaal van het Laatste Avondmaal leest bij Johannes :*

„Een jongeman, hard in zijn zelfovergave. Degene die Hem het naast stond vertelt dat hij op de laatste avond van de maaltijd opstond, zijn bovenkleed aflegde en de voeten waste van zijn kameraden en volgelingen — een jonge, harde man, eenzaam tegenover het lot dat hem wachtte. Hij had het kleine spel gezien dat gespeeld werd om zijn vriendschap te winnen. Hij besepte dat niemand van zijn kameraden begreep waarom hij moest handelen zoals hij deed. Hij wist hoe ze zouden schrikken, hoe ze zouden twijfelen. En één van hen had hem aangegeven en zou wel spoedig een teken aan de politie geven. Hij had alles ingezet op een mogelijkheid die hij had menen te zien toen hij terugkeerde in de woestijn. Als God iets van hem wilde, zou hij niet teleurstellen”.

(uit zijn dagboek „Merkstenen”, p. 80)

4. *Ondervraagd over de karaktertrekken van Jezus, zegden enkele jongeren van bij ons het volgende :*

„Er is iets bijzonders aan die persoon, vooral zijn sterke persoonlijkheid. Dit is de eerste indruk die men opdoet wanneer men aandachtig de Evangeliën leest. Hij is „iemand”; men kan hem onmogelijk zien als iemand uit de duizend, als een man uit de massa. Hij laat zich niet beïnvloeden door zijn omgeving. Wanneer hij veroordeelt, kan hij hard zijn. Maar hij is goed voor mensen in nood en begrijpend voor alle lijden... Nooit spot hij met de kleine man; hij zet zich in en is niet uit op roem... De film „Evangelie volgens Matteüs” heeft ons doen nadenken of wij van tevoren zijn portret wel juist zagen.”

B. Enkele vragen

1. Wordt er ook in je omgeving over de Christus gesproken? Zo ja, op welke wijze? Heb je de indruk dat de figuur van Christus, zijn karakter, gekend is? Dat men iets weet over de grote waarden die Hij nastreefde? In de aangehaalde teks-

ten zijn mensen aan het woord die door een of ander in Hem getroffen werden : in welke tekst vind je best je eigen indruk over Jezus weer ?

* H. Lampo wijst op de betekenis van de Bergrede (Mat. V,7) : weet ook jij iets over de inhoud ervan ?

2. Wij verheugen ons om elk woord van waardering dat door wie ook over Jezus van Nazaret gesproken wordt. Wij maken het gaarne tot het onze. Als christenen kunnen wij echter elkaar enkele vragen stellen.

Jezus was zeker de humanist zoals H. Lampo Hem ziet. Toch zien christenen in Hem méér... Voor J. Daisne was hij één van de „kinderen Gods” die wij allen zijn. Hoe denk jij daarover ? Hij noemt Christus „openbaring van God”. Wat betekent dit voor ons, christenen ? H. Lampo spreekt over Jezus’ „invloed na zijn dood”. Hoe zien wij dat ?

3. De Kerk heeft als taak de Boodschap van Christus aan de wereld te brengen. Goed, maar de Kerk bestaat niet alleen uit de leiders van de Kerk, niet alleen uit de anderen... Wij zijn er ook bij. Wat doen wij om de levenswijze van Jezus voor onze tijdgenoten zichtbaar te maken ? Dit is : wat doen we met de honger ? Met de vrede ? Alleen blij zijn om vrede, of ook vrede bréngen ? Alleen praten over vrede in verre streken, of ook over vrede dichtbij, heel dichtbij ?

Tellen wij echt de mensen met wie wij samenleven ? Kunnen wij nog iets meer doen dan onze rechten verdedigen ?

„De vorige geslachten hebben getracht ernaar te leven”, zegt H. Lampo. Wat boeit ons in Hem dat wij kunnen navolgen, wat boeit ons niet ? Door wie laten wij ons tegenhouden ? Wat zouden de mensen in ons van de Christus herkennen ?

Volgmen weer op deze Ten. zeker om G. L. L. L.

II. TE LEZEN NA HET GESPREK.

1. • Gelukkig de mens die niet alleen blij is om vrede, maar hem ook brengen wil, desnoods ten koste van veel.
 - Gelukkig wie zo vrij is dat hij bij meningsverschillen niet alleen op zijn rechten staat, maar bezorgd kan zijn om zijn andersdenkende medemensen.

- Vrij is immers de mens die vermoeden kan dat hij zelf wel het eerste gebaar tot verzoening zou kunnen stellen.
- Gelukkig wie zich niet alleen afvraagt „heb ik soms kwaad gedaan?“, maar vooral : „heb ik goed gedaan?“
(vrij naar de Bergrede)

2. „Wij weten dat gij oprecht zijt en de weg van God in oprechtheid leert; en Gij stoort u aan niemand, want gij ziet de mensen niet naar de ogen“.

(Matt. 22,16)

„Hij heeft geen zonde gedaan en in zijn mond is geen bedrog gevonden. Als Hij gescholden werd schold Hij niet terug. Als men Hem leed aanded, uitte Hij geen dreigementen“.

(1 Petr. 2,22-23)

„Filippus zei : Heer, toon ons de Vader; dat is ons genoeg. En Jezus antwoordde : Ik ben al zo lang bij u en gij kent Mij nog niet, Filippus? Wie Mij ziet, ziet de Vader. Hoe kunt ge dan zeggen : Toon ons de Vader? Geloofst ge niet dat Ik in de Vader ben en de Vader in Mij is? De woorden die Ik u zeg, spreek Ik niet uit mijzelf, maar het is de Vader die, blijvend in Mij, zijn werk verricht“.

(Jo. 14,8-10)

3. „Indien God ooit op aarde in een mens verscheen, dan kan Hij slechts in Jezus verschenen zijn. Zo overstelpend, zo aangrijpend, zo ondubbelzinnig schittert het bovennatuurlijke en goddelijke in Jezus' leven, dat wij er ons oog voor bedekken en de mogelijkheid van een historisch kennen fundamenteel moeten bestrijden, als wij het wilden loochenen. Voor ons staat een werkelijkheid zo klaar en geloofwaardig dat ons weten en geweten er door gebonden zijn.“

(Karl Adam in „Jezus Christus“)

Gespreksjaar

Farde A

05